

Quick scan flora en fauna

Ringvaartterrein te Hillegom

Opdrachtgever: Buro SRO

14 januari 2013

projectnummer 04.12.04

Naam product: Quick scan flora en fauna
Locatie: Ringvaartterrein te Hillegom
Opdrachtgever: Buro SRO

Opdrachtnemer: Laneco
Ons kenmerk: 04.12.04
Projectleider: ir. D van Pijkeren
Contact: DvPijkeren@Laneco.nl

INHOUD

1	INLEIDING	1
1.1	AANLEIDING	1
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	1
2	WETTELIJK KADER	4
2.1	GEBIEDSBESCHERMING	4
2.2	SOORTENBESCHERMING	4
3	TOETSING	7
3.1	ONDERZOEKSMETHODIEK	7
3.2	GEBIEDSBESCHERMING	7
3.3	SOORTENBESCHERMING	8
4	CONCLUSIE	13
4.1	GEBIEDSBESCHERMING	13
4.2	SOORTENBESCHERMING	13
4.3	CONSEQUENTIES	14
4.4	AANBEVELINGEN	15

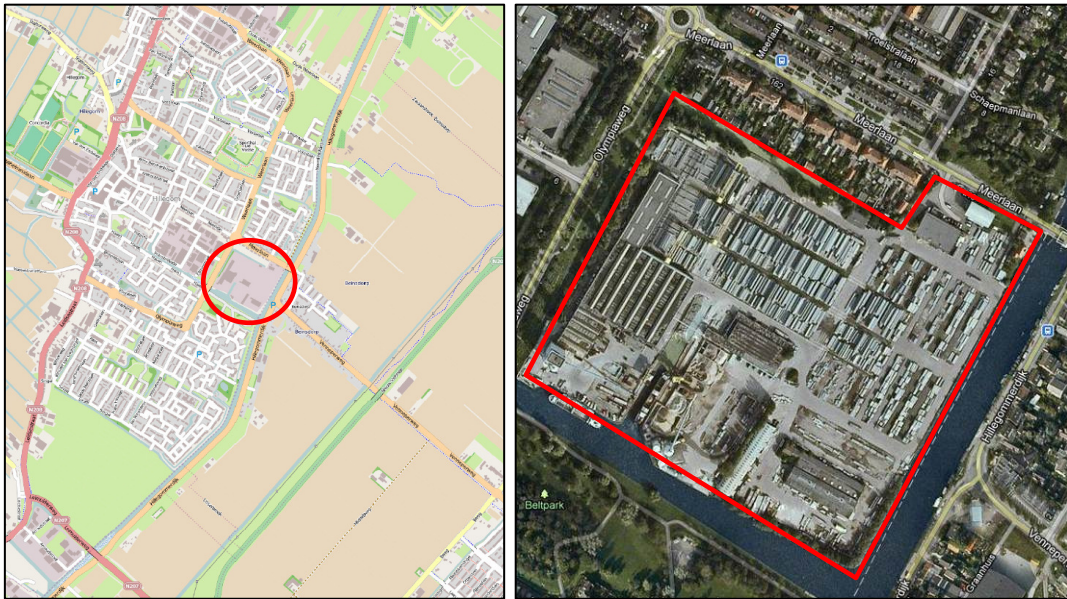
BIJLAGEN:

Bijlage 1: literatuurlijst

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

In Hillegom, op de hoek van de Meerlaan en de Olympiaweg, ligt het Ringvaartterrein, een voormalig betondistributiecentrum. Voor deze locatie is de herontwikkeling tot woningbouw voorgenomen. Eén van de haalbaarheidstudies in het kader van de omgevingsvergunning voor de sloop die hiervoor dient te worden uitgevoerd is toetsing aan de natuurwet- en regelgeving.

Globale ligging plangebied (Kaart; Open Streetmaps, Luchtfoto Google Earth)

Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning, uitspraken worden gedaan over de geschiktheid voor beschermde planten en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten. Dit resulteert in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

Aan de oostzijde van Hillegom, in de gelijknamige gemeente, ligt het grote Ringvaartterrein. Globaal ligt het terrein op de hoek van de Meerlaan en de Olympiaweg. Aan de zuidoostzijde ligt het dorp Beinsdorp aan de overzijde van het Kanaal. Het Ringvaartterrein wordt aan alle vier de zijden omringd door watergangen, waarbij de watergangen aan de zuidwest en zuidoostzijde brede vaarten zijn. Alleen bij de ingang aan de Meerlaan liggen geen water-elementen.

Het terrein is op het eerste gezicht een uitgestrekt terrein met veel (half)verharding. Op enkele plaatsen zijn oude loodsen, op- en overslagplaatsen voor materialen en singels al verwijderd; op andere plaatsen is de opslag nog in gebruik. Tussen de brede wegen liggen brede vlakken met grind, en daarin opslag van wat jonge wilg (*Salix spec*), ruwe berk (*Betula pendula*) en grassige en kruidenrijke ruigte. Op andere plaatsen zijn grote eenheden betonplaten verwijderd en uitgegraven waardoor heldere diepe en ondiepe watelementen zijn ontstaan.

Op het terrein zijn nog enkele gebouwen aanwezig. Op het voorterrein bij de ingang staan een kantoorpand van meerdere verdiepingen met een plat dak, en een oudere loods van glas en kunststof platen. Op het terrein zelf is nabij de ingang nog een gemetseld kantoorpand van één verdieping met aan alle zijde gevelbetimmering aanwezig. Midden op het terrein is nog een groter gebouw van een enkele verdieping met veel kunststof beplating aanwezig. Tegen de insteekhaven aan staan nog enkele betonnen gebouwen met hoge silo's, waarvan er één vrij open is; en een andere geheel afgesloten.

Rond het terrein aan de noordwest en noordoostzijde lopen 5-10 meter brede, en hoog opgaande singels. In de zuidhoek is een brede singel aanwezig. In de singels staat een variatie aan boomsoorten als wilg, ruwe berk, populier (*Populus spec.*), paardenkastanje (*Aesculus hippocastanum*), zwarte els (*Alnus glutinosa*), es (*Fraxinus excelsior*) en ondergroei van vlier (*Sambucus nigra*), gewone braam (*Rubus fruticosus*), rode kornoelje (*Cornus sanguinea*), eenstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*) en grassige ruigtes. Nabij de bebouwing aan de voorzijde zijn enkele heesterperken aanwezig.

In dit plangebied is de nieuwbouw van woningen voorgenomen. De bestaande structuren worden hiervoor verwijderd.

Indrukken van het plangebied (foto's Laneco).

Indrukken van het plangebied (foto's Laneco).

2 WETTELIJK KADER

2.1 GEBIEDSBESCHERMING

2.1.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 die per 1 oktober 2005 van kracht is geworden. Hierin zijn de reeds bestaande natuurmonumenten al eerder opgenomen. Het is verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.1.2 *Ecologische hoofdstructuur*

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur. Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortenbescherming is de status als EHS niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 SOORTENBESCHERMING

2.2.1 *Wettelijk kader*

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend.

De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);

- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11). Tevens is het verboden om actieve vogelnesten en eieren te verstoren of aan te tasten (artikel 12) en is het verboden om beschermde dieren en planten te verplaatsen of onder zich te hebben (artikel 13).

2.2.2 **Procedurele gevolgen**

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- beschermingscategorie 1:
Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Denk daarbij aan soorten zoals konijn, veldmuis, egel, ree, bruine kikker en kleine watersalamander. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast.
- beschermingscategorie 2:
Voor beschermde soorten die niet zo algemeen zijn en dus extra aandacht verdienen (bijvoorbeeld eekhoorn, steenmarter en wild zwijn), geldt de vrijstelling alleen als er een goedgekeurde gedragscode is. Organisaties die geen gedragscode hebben moeten, voor ingrepen die leiden tot verstoren of aantasting van deze soorten, een ontheffing aan te vragen.
- beschermingscategorie 3:
Voor ongeveer honderd zeldzame soorten (o.a. das, boommarter) geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Dan is meestal een ontheffing van het ministerie van EL&I nodig, met uitgebreide toetsing.

Daarnaast is van een aantal vogelsoorten de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen en leefgebied) het gehele jaar door beschermd (LNV, 2009). Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil (*Athene noctua*)).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus (*Passer domesticus*)).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, (kerkuil (*Tyto alba*) en slechtvalk (*Falco peregrinus*)).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: buizerd (*Buteo buteo*)).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Uit uitspraken van de Raad van State blijkt dat volgens Europese richtlijnen (Vogel- en Habitatrichtlijn) het verlenen van een ontheffing voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn niet altijd mogelijk is. De nieuwe beleidslijn van het ministerie van EL&I is er daarom op gericht om voor deze soorten door mitigatie en compensatie, negatieve effecten te voorkomen.

Artikel 2 van de Flora- en faunawet is een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving.

3 TOETSING

3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Via Natuurloket (www.natuurloket.nl) kan een indicatie worden verkregen van de beschikbaarheid van soortengegevens. De gegevens geven echter alleen een indicatie. Daarom is besloten geen aanvullende gegevens op te vragen maar het onderzoek vooral te baseren op de biotoopinschatting door een eco- loog.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens uit de Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen, 1992), de Atlas van Nederlandse vleermuizen (Limpens, 1997) gegevens van Ravon (2007), de Zoogdieratlas online en andere beschikbare bronnen voor verspreidingsgegevens. De meeste gegevens zijn globale verspreidingsgegevens en geven alleen een indicatie. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 25 april 2012 heeft een ecooloog van Laneco het gebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortengroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 GEBIEDSBESCHERMING

3.2.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het dichtstbijzijnde gebied wat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 is het Natura2000 gebied Kennemerland-Zuid, op 3,8 kilometer afstand van het plangebied.

Het grotendeels verharde plangebied is industrieel van aard en heeft geen enkele relatie met het duingebied. Verder is er een forse afstand tussen het Natura2000 gebied, wat aan de westzijde van Hillegom ligt, en het plangebied. De voorgenomen ingreep zal verder vooral lokaal effecten op flora en fauna hebben. Gezien de afstand en tussenliggende elementen zijn effecten op beschermde soorten en habitats uit te sluiten.

3.2.2 *Ecologische Hoofdstructuur*

Het plangebied ligt niet in of direct nabij de EHS van Zuid Holland. Daarom kunnen negatieve effecten op de EHS vanwege de lokale aard van de ingreep worden uitgesloten.

3.3 SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of er ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkeling kan (indirecte) aantasting of verstoring van verblijfplaatsen en leefgebied tot gevolg hebben.

3.3.1 **Vaatplanten**

Het plangebied is grotendeels verhard en bebouwd. Tussen de verharding en het grind is weinig ruimte voor natuurlijke plantengroei, al groeien in de grindbedden wel wat ruderales ruigtekruiden, mossen en riet (*Phragmites australis*). Aan de randen in de singels, en rond het kantoorpand staan verschillende soorten grassen en vaatplanten als pinksterbloem (*Cardamine pratensis*), hondsdrif (*Glechoma hederacea*), kleeftkruid (*Galium aparine*), paarddebloem (*Taraxacum officinalis*), ridderzuring (*Rumex obtusifolius*), paarse dovenetel (*Lamium purpureum*) e.d. Tussen het grond groeien vooral soorten als riet, bijvoet (*Artemisia vulgaris*), grote teunisbloem (*Oenothera glazioviana*) en zwarte toorts (*Verbascum nigrum*). De watergangen zijn voor een groot deel beschoeid, waardoor op die locaties geen water- en oevervegetatie groeit. Op enkele andere plaatsen is geen oeverbeschoeiing aanwezig, maar is ook nauwelijks sprake van een oever, en daarmee van oeverbegroeiing. Soorten als grote brandnetel staan tot aan de waterlijn. Er is zeer beperkt wat begroeiing van riet aanwezig langs de waterkanten.

De aanwezige planten geven een beeld van een enigszins voedselrijk en door mensen beïnvloed biotoop. Strikt beschermde plantensoorten kunnen hier worden uitgesloten.

3.3.2 **Grondgebonden zoogdieren**

Vooraf langs de randen van het terrein is enige dekking aanwezig. Daarom kunnen soorten als egel (*Erinaceus europaeus*) en verschillende algemeen voorkomende soorten muizen en spitsmuizen (Broekhuizen, 1992) voorkomen. Verder is de haas (*Lepus europaeus*) waargenomen tijdens het veldbezoek. Verblijfplaatsen van deze soorten mogen bij ruimtelijke ingrepen op basis van een algemene vrijstelling worden aangetast.

Volgens verspreidingsgegevens (Broekhuizen, 1992, VZZ, Zoogdieratlas.nl e.d.) komen de strikt beschermde zoogdiersoorten eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), boommarter (*Martes martes*), waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) en noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*) in de omgeving voor. De eekhoorn en de boommarter zijn gebonden aan grotere eenheden bos. Die komen in en in de omgeving van het plangebied niet voor. De singels zijn een te klein element om als leefgebied te kunnen dienen. De waarnemingen van deze soorten zijn overigens bijna geheel beperkt tot de duinen.

De waterspitsmuis en de noordse woelmuis verblijven langs natuurlijke watergangen, in moerassen en in natte weides. De actieradius van de waterspitsmuis loopt daarbij uiteen van 30 tot 160 meter. De oppervlakte van een territorium bedraagt in een veengebied met veel kleine slootjes gemiddeld 250 bij 0,75 meter (www.vzz.nl).

Het grootste deel van de waterelementen in het plangebied bestaat als het ware uit gaten in het beton zonder onderwaterbegroeiing. Er zijn geen dichte ruigtes nabij water elementen aanwezig. Een deel van de oevers en de watergangen om het plangebied heen is beschoeid. Een ander deel heeft vrij steile oevers, maar over het algemeen geen kruidenrijke ruigte. Ook is de waterkwaliteit in de watergangen niet bijzonder goed te noemen. De oevers zijn daarmee niet geschikt voor de waterspitsmuis. Het leefgebied van de waterspitsmuis is langgerekt en loopt vaak evenwijdig aan een oever. Het plangebied is daarmee niet geschikt voor een kritische soort als de waterspitsmuis

De noordse woelmuis leeft hoofdzakelijk in een natte moerasachtige omgeving waar niet veel of geen concurrentie van andere woelmuizensoorten is. Het plangebied vormt geen leefgebied voor deze soort.

3.3.3 **Vleermuizen**

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten en boom-bewonende soorten. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruik maken.

Ook is er onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enz) of bomen (in holten, achter de bast). Een groot aantal soorten, ook soorten die 's zomers in boomholten verblijven, overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders. Alle vleermuizen zijn strikt (tabel 3) beschermd door de Flora- en faunawet.

Volgens verspreidingsgegevens (Limpens, 1997 en www.zoogdieratlas.nl) komen in de omgeving van het plangebied verschillende soorten vleermuizen voor zoals gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), franjestaart (*Myotis nattereri*), watervleermuis (*Myotis daubentonii*) en meervleermuis (*Myotis dasycneme*). Van deze soorten zijn de ruige dwergvleermuis, de watervleermuis en de rosse vleermuis boom-bewonende soorten. De gewone grootoorvleermuis en de franjestaart verblijven zowel in bomen als gebouwen. De overige soorten zijn gebouw-bewonend.

Foerageergebied

In het verleden stonden volgens de luchtfoto meerdere groene elementen op het terrein. Nu is het terrein zelf vrij open, maar staat op de meeste plaatsen een brede en hoog opgaande singel aan de randen. Gezien deze beschutting en de kleinere en grotere waterelementen is het plangebied geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Het is gezien de grotendeels (half)verharde omstandigheden niet de verwachting dat het plangebied essentieel is voor foeragerende vleermuizen. Gezien de omgeving worden vooral de soorten watervleermuis, meervleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger in en in de directe omgeving van het plangebied verwacht.

Vliegrouete

Wel kunnen de brede vaarten en de singels dienst doen als vliegrouete. De vaarten zijn geschikt als element voor watervleermuis en meervleermuis. Er zijn verder ook niet veel grote, opgaande elementen aanwezig in de omgeving. Dergelijke groene lijnvormige elementen zijn geschikt als vliegrouete. Als de singels worden gekapt, en/of de lichtuitstraling vanuit het plangebied neemt toe, dan kan dit een indirecte aantasting van verblijfplaatsen tot gevolg hebben. Nader onderzoek kan het gebruik specificeren.

Verblijfplaatsen

Verder kunnen zowel bomen in de singels, als de twee kantoorgebouwen als verblijfplaats gebruikt worden; ze zijn niet op voorhand ongeschikt te verklaren. De overige nog aanwezige loodsen zijn laag, en hebben veel glas en kunststof beplanting. Het is niet de verwachting dat hier vleermuizen huizen.

Verder kan het geheel afgesloten betonnen gebouw nabij de grote vaart niet op voorhand ongeschikt worden verklaard als winterverblijfplaats. Er zijn enkele gaten van oude pijpen die toegang geven tot het element. Het gebouw lijkt niet erg geschikt als zomerverblijfplaats vanwege de vrij open ligging en de afwezigheid van verwarmende elementen. In de zomer periode verblijven vleermuizen graan in warmere panden. Onderzoek wat voor de andere gebouwen nodig is kan dit bevestigen.

Nader onderzoek naar verblijfplaatsen in het plangebied kan de aanwezigheid ervan aantonen, dan wel uitsluiten.

3.3.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn verschillende vogelsoorten waargenomen. Soorten als merel (*Turdus merula*), koolmees (*Parus major*), vink (*Fringilla coelebs*), houtduif (*Columba palumbus*), fazant (*Phasianus colchicus*), ekster (*Pica pica*), kauw (*Corvus monedula*), grote mantelmeeuw (*Larus marinus*) en scholekster (*Haematopus ostralegus*) zijn gehoord en/of gezien in het plangebied. De meeste soorten kunnen ook broedplaatsen hebben in de singels om het plangebied. Van de kauw en de ekster zijn echter geen nesten waargenomen; en van de mantelmeeuw worden hier geen broedplaatsen verwacht. De scholekster broedt verspreid over het plangebied in de grindplaten.

In en nabij de watergangen zijn verder watervogels als wilde eend (*Anas platyrhynchos*), meerkoet (*Fulica atra*), waterhoen (*Gallinula chloropus*) en fuut (*Podiceps cristatus*) waargenomen. Van het waterhoen is een nest in de singel geconstateerd.

Fuut (links) en kauw, mantelmeeuw en scholekster (rechts) (Foto's Laneco)

Alle vogelsoorten zijn beschermd. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen van deze soorten. Voor de meeste vogels loopt dit broedseizoen van half maart tot half juli.

In het plangebied worden van de lijst van jaarrond beschermde soorten (Ministerie van LNV, 2009), gezien de habitats en omgeving alleen huismus, gierzwaluw (*Apus apus*) en verschillende soorten roofvogels verwacht. Er zijn echter geen horsten van roofvogels in het plangebied waargenomen in de bomen. Ook zijn de gebouwen niet geschikt voor huismus en gierzwaluw; er zijn geen holtes aanwezig die kunnen dienen als nestplaats. Verder zijn de meeste gebouwen niet toegankelijk voor uilen als steenuil en kerkuil. In het wel toegankelijke betonnen gebouwtje nabij de insteekhaven zijn geen sporen van uilen aangetroffen. Ook zijn in de singel geen sporen van de aanwezigheid van ransuil (*Asio otus*) gevonden. Jaarrond beschermde vogelsoorten worden daarom niet verwacht.

3.3.5 **Amfibieën**

Amfibieën planten zich graag voort in ondiepere wateren zonder veel vis. Na hun voortplanting verblijven ze meestal in de omgeving van die wateren in hun landbiotoop. Salamanderachtigen zijn daarbij langer in het water aanwezig dan de meeste kikker- en paddensoorten. De strikt beschermde, zeldzamere soorten stellen daarbij ook striktere eisen aan hun leefomgeving dan meer algemeen voorkomende soorten.

Volgens verspreidingsgegevens van Ravon (2010) komt de rugstreeppad (*Bufo calamita*) in de omgeving voor. Deze pionierssoort plant zich voort in ondiepe poelen en verblijft in vergraafbare grond. De kale, ondiepe watertjes in het plangebied zijn een geschikt biotoop voor deze soort. Ook zijn er nog verschillende hopen zand aanwezig die dienst kunnen doen als landbiotoop. Mogelijk was het plangebied ook in het verleden al geschikt vanwege de permanente kale omstandigheden. Nader veldonderzoek kan de aanwezigheid van deze soort specificeren.

In en nabij het plangebied kunnen verder ook enkele algemeen voorkomende, minder kritische amfibieënsoorten als bruine kikker (*Rana temporaria*), bastaardkikker (*Rana klepton esculenta*) en gewone pad (*Bufo bufo*) voorkomen (Ravon, 2010).

Deze soorten komen buiten het voortplantingsseizoen op grote afstand van voortplantingswateren voor. Verblijfplaatsen van deze algemeen voorkomende beschermde soorten mogen op basis van een algemene vrijstelling worden aangetast bij ruimtelijke ingrepen.

3.3.6 **Reptielen**

Het enige reptiel wat in de omgeving voor kan komen is de ringslang (Natrix natrix) (Ravon, 2010). Deze soort leeft in waterrijke gebieden en zoekt zijn voedsel daar veelal in natuurlijke, structuurrijke sloten. De ringslang plant zich voort in broeihopen (waaronder compost- en mesthopen).

In het plangebied zijn geen hopen plantaardig materiaal aanwezig die als voortplantingsplaats kunnen dienen. Verder is het plangebied zeer open, en daarmee niet erg geschikt voor deze soort. In en langs de singels kan wel eens een ringslang doortrekken. Het is echter niet de verwachting dat het plangebied een belangrijk onderdeel van het leefgebied van deze soort vormt. De watergangen blijven ook in de toekomst grotendeels geschikt als leefgebied voor deze soort. Permanente effecten op de soort als gevolg van de ingreep worden daarom niet verwacht.

3.3.7 **Vissen**

In het plangebied is een insteekhaven aanwezig. Het is momenteel nog niet bekend of deze wordt gedempt in het kader van de plannen. Omdat er wel beschermde vissoorten als bittervoorn en kleine modderkruiper in de omgeving voorkomen, kunnen effecten op beschermde vissoorten niet op voorhand worden uitgesloten als de insteekhaven wordt gedempt. In dat geval is nader onderzoek naar effecten op vissen noodzakelijk om de gevolgen voor beschermde soorten beter in beeld te brengen.

3.3.8 **Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen**

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen en/of specifieke waardplanten. Dergelijke biotopen zijn op het grotendeels verharde en bebouwde plangebied niet aanwezig.

Ook andere strikt beschermde soorten mollusken en tweekleppigen kunnen worden uitgesloten in het plangebied.

4 CONCLUSIE

In Hillegom is de herontwikkeling van het Ringvaartterrein aan de Meerlaan voorgenomen. Hiervoor worden de bestaande elementen verwijderd. Voor de herontwikkeling plaatsvindt, moeten de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties met betrekking tot de natuur wet- en regelgeving in beeld zijn gebracht in het kader van de aangevraagde omgevingsvergunning.

4.1 GEBIEDSBESCHERMING

4.1.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied ligt op 3,8 kilometer afstand van het Natura2000 gebied Kennemerland-Zuid. Gezien de afstand en de lokale aard van de ingreep zijn er geen negatieve effecten op dit in de Natuurbeschermingswet 1998 beschermde gebied te verwachten.

4.1.2 *Ecologische hoofdstructuur*

Het plangebied ligt ook niet in of op korte afstand van de EHS. Er zijn geen effecten op verder weg gelegen delen van de EHS te verwachten.

4.2 SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen of belangrijke onderdelen van leefgebied van soorten door de ingreep worden aangetast.

De meeste mogelijk voorkomende beschermde soorten als egel, haas, muizen en spitsmuizen, gewone pad, bastaardkikker en bruine kikker vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een algemene en landelijk geldende vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

In het plangebied kunnen ook vogels broeden; aantasting van in gebruik zijnde nesten dient te worden voorkomen. Jaarrond beschermde vogelsoorten worden niet verwacht.

De pionierssoort rugstreeppad kan aanwezig zijn in het plangebied. De aanwezige biotopen zijn geschikt voor deze soort. Het toekomstige woongebied zal niet meer geschikt zijn voor deze soort. Effecten kunnen daarom niet op voorhand worden uitgesloten.

Zomerverblijfplaatsen van vleermuizen kunnen aanwezig zijn in de beide kantoorpanden. Verder kunnen in één van de betonnen gebouwen winterverblijfplaatsen niet op voorhand worden uitgesloten.

Als de singels worden verwijderd zijn effecten op verblijfplaatsen van boom-bewonende vleermuizen en vliegroutes niet uit te sluiten. Ook kan bij een toename van lichtuitstraling op de grote vaarten om het plangebied sprake zijn van een effect op vliegroutes van meer watergebonden vleermuizen.

Indien ingrepen in de insteekhaven worden uitgevoerd kunnen ook effecten op strikt beschermde vissoorten optreden.

4.3 CONSEQUENTIES

Natuurbeschermingwet 1998

Er zijn geen procedurele gevolgen te verwachten in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 voor de voorgenomen plannen.

EHS

Er zijn geen effecten op de EHS te verwachten.

Flora- en faunawet

Om de gevolgen van deze ingreep voor strikt beschermde soorten uit de Flora- en faunawet te kunnen bepalen, dient nader onderzoek te worden gedaan naar de functie van het plangebied voor:

- Vleermuizen (tabel 3 Flora- en faunawet en bijlage IV Habitatrichtlijn); zomer- en najaarsverblijfplaatsen van gebouw- en boombewonende soorten. Nader onderzoek kan van begin juni tot half juli (kraamkolonies) en in augustus en september (paarplaatsen).
- Winterverblijfplaatsen van vleermuizen; aanbevolen wordt om eerst het betonnen gebouw van binnen te inspecteren of het daadwerkelijk geschikt is als winterverblijfplaats.
- Rugstreeppad (tabel 3 Flora- en faunawet en bijlage IV Habitatrichtlijn); nader onderzoek kan in de periode mei-september.

Als de singels om het plangebied worden aangetast en/of een toename van licht op de watergangen optreedt is nader onderzoek nodig naar vliegroutes en verblijfplaatsen van:

- Vleermuizen (tabel 3 Flora- en faunawet en bijlage IV Habitatrichtlijn); winter- zomer- en najaarsverblijfplaatsen van gebouw- en boombewonende soorten. Nader onderzoek kan van begin juni tot half juli (kraamkolonies) en in augustus en september (paarplaatsen).

Als ingrepen in watergangen worden uitgevoerd is nader onderzoek nodig naar:

- Vissen (strikt beschermde soorten uit tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet). Nader onderzoek kan buiten de winterperiode plaatsvinden.

Verder zijn twee voorwaarden uit de Flora- en faunawet altijd van toepassing:

- De start van werkzaamheden (kappen, rooien, slopen en grondbewerking) dient buiten het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) plaats te vinden om verstoring van broedvogels en het broedsucces te voorkomen. Alleen op basis van gericht onderzoek (naar broedende vogels), mag van deze voorwaarde worden afgeweken.
- Op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Verstoring moet worden beperkt en dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
  - het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen (april - augustus) en het winter(slaap)seizoen (november - februari);
  - het beperken van verlichting tijdens de avonduren ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren.

4.4 AANBEVELINGEN

Verder zijn er vanuit een ecologisch oogpunt vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting:

- Het handhaven van de bestaande singels om het plangebied zou zeer positief zijn voor flora- en fauna. Het duurt jaren voordat groenelementen zich goed hebben ontwikkeld.
- Nieuw te bouwen gebouwen kunnen geschikt gemaakt worden voor vleermuizen door op een hoogte van 2,5 meter en hoger, open stootvoegen aan te brengen. Eventueel kan de spouw enkele centimeters breder gemaakt worden.
- Geadviseerd wordt om in verband met eventuele aanwezige vliegroutes van vleermuizen rekening te houden met verlichting in de nieuwe situatie. Pas verlichting waar mogelijk beperkt toe, gebruik gebundelde, niet naar boven uitstralende en bij voorkeur amberkleurige verlichting.
- Er zouden vogelvides (www.vogelvide) kunnen worden gebruikt om het plangebied geschikt te maken voor huismussen.
- Door het in metselen van neststenen kunnen gebouwen ook geschikt gemaakt worden voor de gierzwaluw (www.waveka.nl). Deze gebouwbewonende soort heeft steeds minder nestplaatsen beschikbaar.

BIJLAGE 1: LITERATUURLIJST

Bos, F. e.a. 2006, De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming, Nederlandse Fauna 7, De Vlinderstichting, Utrecht, KNNV Uitgeverij

Broekhuizen, S e.a., 1992, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht,.

Creemers, C.M. en Van Delft, J.C.W., 2009, De amfibieën en reptielen van Nederland; Nederlandse Fauna 9, KNNV Uitgeverij.

Dietz et al, 2009, Vleermuizen, Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika, Biologie, kenmerken, bedreigingen, Uitgeverij Triton Natuur.

Dijkstra e.a., 2002, De Nederlandse Libellen (Odonata), Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Utrecht, KNNV Uitgeverij.

Helmer, W., Limpens, H.J.G.A. en Bongers., W., 1^e versie 1988, Handleiding voor het inventariseren en determineren van Nederlandse vleermuissoorten met behulp van bat-detectors, Stichting vleermuis-onderzoek (dr. L. Bels stichting).

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997; Atlas van de Nederlandse vleermuizen; Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNV Uitgeverij.

Maes, B, 2007, Inheemse bomen en struiken in Nederland en Vlaanderen, Herkenning, verspreiding, geschiedenis en gebruik, Boom uitgeverij Amsterdam.

Ministerie van LNV, Concept - Hoofdlijnen begrenzing en selectie Natura 2000-gebieden, november 2005.

Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en GAN, 2012, Vleermuisprotocol voor onderzoek naar vleermuizen.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998, 2000, Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Websites:

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.natuurloket.nl

www.vogelbescherming.nl

www.minlnv.nl

www.zoogdieratlas.nl

www.openstreetmap.nl